

כשנוסדה המפלגה הקומוניסטית הישראלית

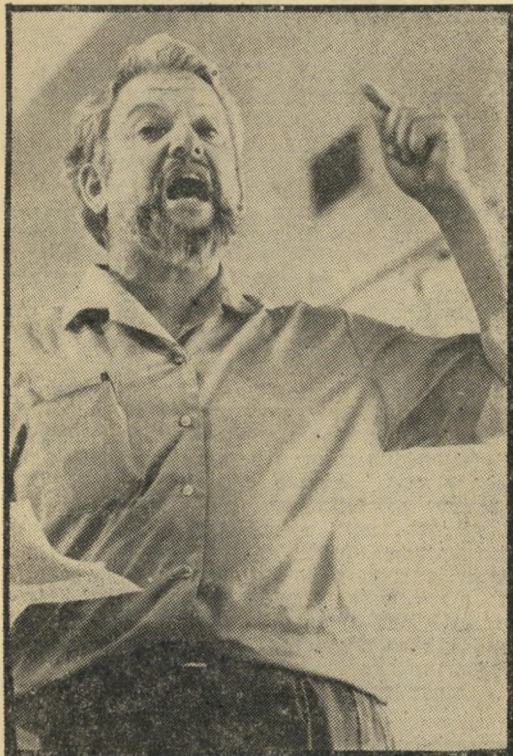
היא חרתה על דגלה את המילחמה ברכוש.

כיום היא נותרה עם הרכוש בלבד

האופי הרכושני הזה של המפלגה הקומוניסטית — הדומה לאופי רוב המפלגות במדינה — עשוי להסביר כמה מההלכה. כאשר הקימה מק"י עם תנועת "תכלת אדום" את "מוקד", ערב הבחירות של 1973, היו ראשיה במוחים כי בגוף המשותף תהיה השליטה בידיה.

מק"י אוויליזם?

אמנם הסכימו להעניק את המקום הראשון ברשימה לכנסת לאיש תכלת אדום, מאיר פעיל, מתוך חשבון נכון שמילא אין למק"י סיכוי לעבור את אחוז-החסימה לבדה, אחרי מות סנה. אולם ראשי מק"י היו משוכנעים כי מיפלגתם, המשופעת בפונקציונרים בשכר, תגבר ברקל על החובבנים הבלתימנוסים של תכלת אדום, שרובם בעצרים מקיבוצים. כדי להישאר לבדם עם אנשי תכלת אדום, מנעו אנשי מנגנון מק"י כל ליכוד נוסף. לפני הבחירות של 1973

מנהיג מק"י צבן דאט קאפיטאל

סיכלו בתימונים מתוחכמים את הקמתה של חזית רחב בה יותר. מאז הבחירות, הם מתמידים בקו זה.

אולם באותה שעה עצמה נמנעים אנשי מק"י מלהתאחד עם אנשי "תכלת אדום", ולי הפוך את "מוקד" ממערך של שתי מיפלגות למיפלגה משותפת אחת. העובדה שמק"י היא בעלת רכוש עצמאי, ומפרנסת אחוז ניכר של חבריה, מהווה גורם חשוב בחשבון זה.

השלכה אחרת של מערכת זו היא על הקו הפוליטי של מק"י. העובדה שעיתוני מק"י אינם מבוססים על הערך העצמי שלהם ועל ציבור חבריה מיפלגה, אלא תלויים ברצונו הטוב של המימסד הישראלי והיהודי, מכתובה למיפלגה קו מתון, שאינו שונה מזה של חוגים רחבים בתוך מיפלגת העבודה עצמה. ראשי מק"י נמנעים מפדגות מלנקוט עמדות העלולות לפגוע תוכם בינה ובין משרד החוץ — מחשש פן יסתום הדבר את הגולל על העיתונים המפרנסים את המיפלגה.

מכאן התופעה המזוהה שאנשי תכלת אדום, שמוצאם מן השומר הצעיר, שואפים לעיתים קרובות לנקוט עמדות קיצוניות יותר מאשר אנשי מק"י, שהיו בעבר חסידי די הקו המוסקבאי האדוק. כהצדקה לכך חוזרים ראשי מק"י על הסיסמה שיש להקים חזית "סוציאליסטית" עם חברי המערך — כאלטרנטיבה לליכוד מחנה אופוזיציוני רחב ועיקבי.

יש משהו מן האירוניה בעובדה שמיפלגה, אשר נוסדה כדי להילחם ברכושנות, נותרה עתה עם רכושיה בידיה.

כך נוצר שיתוף פעולה שקט אך הדוק בין שלוחות שונות של המימסד הישראלי, הצינוני והיהודי עם ההסבר של מק"י, המהווה גם עסק בפני עצמו. שיתוף זה היה בנוי על אישיותו של ד"ר משה סנה המנוח, מאז שזנת את מחנה מוסקבה, והוא נמשך כעת, כאשר באו יאיר צבן וחבריו, "יורשי סנה" במקומו.

לפני פטירתו, הכחיש סנה בזעם את הידיעה שפורי סמה, כאילו מקבלת מק"י תמיכה גדולה מטעם המוסדות האחרים להפצת השפה העברית. כעילה לכך שימשה, כביכול, העובדה שעיתוני מק"י נפוצים בעולם היהודי, ועוזרים להפיץ את השפה העברית.

חלוקה עם רק"ח

הנכסים העיקריים של מק"י הם רכוש קבוע. למיפלגה מועדון (אחוזה) ברחוב ברנר במרכז תל-אביב המוערך במיליון לירות. מתנהל משא ומתן על מכירתו מזה זמן רב, אבל המכירה מתעכבת כיוון שבין הבעלים הרשומים של הנכס מופיע חבר רק"ח. התובע חלק מדמיה מכירה לרק"ח. במיקרה אחר, מכירת בית הידידות ברחוב דיונגוף לחנות שניידות, חילקו את הדיבור של 400 אלף לירות בחלקים שווים בין מק"י לרק"ח.

ברחוב בוגרשוב פינת סינסקר בתל-אביב יש למק"י

במרכזה של וינה, במקום שעמדה בו פעם חומת העיר החסונה, עובר עתה הרחוב הרחב הקרוי "רינג", מפני שהוא יוצר טבעת שלמה. זהו רובעיהעסי קים של העיר.

ברובע זה שוכנים משרדיה של חברת אגוניה, כאשר מנכ"ל החברה מחליט לנוח מעט מעשיית עסקים, הוא יורד ויושב דרך קבע בקפה בראזיל, הנמצא מול מיש רדי החברה. שם המנהל הוא דויד רבינוביץ. המכונה גם רבינא. בעלי החברה הם המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י), ועסקיה הם בעיקר מיסחר בין ישראל לרומניה, הונגריה, פולין וצ'כוסלובקיה.

במרכזה של תל-אביב, ברחוב הס 14, נמצאים מיש רדי חברת ישהונג. מנהלה הוא שמעון כהן, ועימו עובדים בחברה עורא שיעא ונתן גרינברג. בעלת המניות היא שוב מק"י, ועיסוקה של החברה הוא בהיותה האחות של חברת אגוניה מוינה.

אין לקבני כל פרטים על המחזור הכספי של שתי החברות, אך ידוע כי חלק ניכר מן הסחר שבין ישראל למיזרח אירופה עובר דרך כן, מותר כהן קומוניסטים שמנים ונאים.

לאחר הפילוג בין מק"י לרק"ח, הקים מייסדה של ישהונג, אליעזר יונג, שעבר לרק"ח, חברה מתחרה לי מיסחר, אולם לא הצליח להוציא מידי ישהונג את הקשרים עם הארצות שאינן מכירות במק"י. מושג מה על הכנסות מק"י מעסקי שתי החברות ניתן לקבל מכך

ביזנס

ושמו מנה"י

שגם לרבינא וגם לשמעון כהן דירות נאות, להם ולי-בנותיהם, והם אנשים מסודרים בחיים.

חברות אלה הינן חלק פעוט מממלכת הנכסים של מק"י. למיפלגה רשומה כבעלת רשת הנויות-הספרים לפק, שיש לה מנוספול על ספרות ממזרח אירופה. את הרשת מנהל זרח לוביץ, מראשי מק"י, בעלה של רות לוביץ, שהיא דווקא מראשי רק"ח.

הנחיה מישרד החוץ

המיפלגה היא בעלת דפוס ענף השוכן במיבנה בן שתי קומות ברחוב אילת בת"א. הדפוס ניתן בשעתו למק"י כמתנה מידי המיפלגה הקומוניסטית הרומנית, שהיתה המאמצת של מק"י. זהו דפוס מיסחרי, המנהל היטב על יידי מכה הוברמן, ועובדים בדפוס כמה עשרות איש. הדפוס מדפיס בעיקר את העיתונות הענפה שמוציאה מק"י.

וראה זה מלא: למרות שהערכות מהימנות מונות את מיספר חברי המיפלגה משלמרי המס בלא יותר מ-500, היא מוציאה בעשרה עיתונים בכמה שפות.

פרט לשבועון המיפלגה קול העם, יוצאים שבועונים באידיש, בבולגרית, ברומנית, בערבית, וכן ביולטינים בכמה שפות. העיתונים לכל רחבי העולם. ממלכת העיתונות של המיפלגה בת 500 חי חבריה מעסיקה כ-15 איש בשכר מלא, ויחד עם עובדי הדפוס מתקיימים כ-40 איש מערי תנועת המיפלגה.

מי קונה את העיתונים? מי משלם את ההוצאות? אין ספק שעיתונים אלה לא יכלו להתקיים בלי עזרת הפעילה של המימסד היהודי בחו"ל, המקבל את הנחיותיו מאת משרד החוץ הישראלי והסוכנות היהודית. במישרד החוץ ראו במק"י, מאז הפילוג בינה ובין רק"ח, מכשיר תעמולתי רבי-ערך כלפי חוגים קומוניסטיים ושמאליים בחו"ל. ההסברה הקומוניסטית "הציונית" מתחרה עם הסברת רק"ח, התומכת בקו הסובייטי.